

Obsah celého díla

- I. svazek:
  - Všeobecné lékařství
  - Onemocnění dýchacího ústrojí
  - Onemocnění srdce
- II. svazek:
  - Onemocnění cév
  - Základy imunologie
  - Onemocnění krve a krvetvorných tkání
  - Nemoci pohybového ústrojí
  - Onemocnění trávicí trubice
  - Onemocnění jater, žlučových cest a pankreatu
- III. svazek:
  - Onemocnění ledvin
  - Onemocnění z poruch metabolismu
  - Onemocnění z poruch vodního, elektrolytového a acidobázického hospodářství
  - Diabetes mellitus
  - Onemocnění z poruch žláz s vnitřní sekrecí
  - Naléhavé situace ve vnitřním lékařství
  - Akutní a chronické otravy
  - Poškození z fyzikálních příčin
  - Úvod do onkologie
  - Úvod do gerontologie

Obsah

Předmluva (V. Kordač)	19
Všeobecné lékařství, jeho historický vývoj, současnost a perspektivy (J. Šnajdr)	21
Onemocnění dýchacího ústrojí (Z. Voslářová, J. Svoboda)	37
Základní poznatky k anatomii dýchacího ústrojí	37
Přehled fyziologie a patofyziologie dýchání a plicního oběhu	41
Ventilační, mechanická funkce plic	42
Difúzní kapacita plic	45
Plicní perfuze	46
Kontrola dýchání	47
Poměr ventilace a perfuze a jeho změny	47
Funkční vyšetření plic	49
Vyšetření ventilace	50
Vyšetřování difúze	59
Vyšetřování plicní perfuze — cirkulace	60
Vyšetřování účinnosti respirace jako celku	61
Další vyšetřovací metody v pneumologii	62
Rentgenové vyšetření	63
Scintigrafie plic	65
Sonografie	66
Výpočetní tomografie	66
Digitální subtrakční angiografie	66
Magnetická rezonance	66
Endoskopické a bioptické vyšetřovací metody	67
Cytologické vyšetření	69
Laboratorní diagnostika	69
Kožní diagnostické testy	71
Sérologické vyšetřovací metody	71
Pneumologický screening	71
Nejdůležitější příznaky plicních onemocnění	72
Kašel, expektorace, sputum	72
Dušnost	76
Bolest na hrudi	80
Hemoptýza	81
Cyanóza	81
Centrální cyanóza	81

Plicní hypertenze	631
Cor pulmonale chronicum	632
Hypoxická (hypoventilační) forma cor pulmonale	634
Restrikční forma cor pulmonale	638
Vaskulární forma cor pulmonale	638
Primární plicní hypertenze	639
Cor pulmonale při schistosomóze	640
Srdce v těhotenství	640
Neurocirkulační astenie	644
Rejstřík	647

Periferní typ cyanózy	82
Naléhavé příhody v pnémologii	83
Krvácení z plic (hemoptýza a hemoptoe)	83
Status asthmaticus	85
Embolizace do plic	85
Pneumotorax	85
Aspirace cizího tělesa	89
Laryngospasmus	90
Syndrom dechové tisně dospělých	91
Respirační insuficience	93
Akutní respirační insuficience	100
Chronická respirační insuficience	100
Onemocnění průdušek	105
Bronchitis acuta	105
Bronchiolitis acuta	110
Bronchitis chronica	111
Bronchitis fibrinosa (pseudomembranacea)	115
Bronchiolitis obliterans (fibrosa) chronica	116
Chronická obstrukce dýchacích cest	117
Bronchiektazie	125
Mukoviscidóza (cystická fibróza pankreatu)	128
Bronchiální astma	129
Astmatický záchvat	135
Status asthmaticus	140
Astmatický ekvivalent	142
Klidové a relativně stabilizované stadium	142
Chronická obstrukce dýchacích cest s astmatem	148
Nádory plic a průdušek	150
Benigní nádory plic a průdušek	151
Bronchiální adenom	151
Primární maligní nádory plic	152
Bronchogenní karcinom	152
Sekundární maligní nádory	163
Bronchiální karcinoid	164
Záněty plic (pneumonie, bronchopneumonie)	164
Bakteriální záněty plic	165
Lobární pneumonie (krupozná pneumonie)	167
Bronchopneumonie	169
Virové záněty plic	174
Mykoplasmová pneumonie	175
Záněty vyvolané chlamydiemi	176
Ornitóza	176
Psitakóza	176
Rickettsiové záněty plic	176
Plísňové záněty plic	177
Parazitární záněty plic	177
Pneumonie z exogenních nox	177
Aspirační pneumonie	177
Pneumonie po inhalaci dráždivých a bojových plynů	178

Lipoidní pneumonie	178
Pneumonie po aspiraci benzínu, nafty	179
Postiradiační pneumonie	179
Polékové pneumonie	179
Zánět plic jako projev alergické reakce	179
Löfflerův syndrom	179
Pneumonické obrazy při systémových onemocněních	180
Plicní absces	181
Gangréna plic	182
Plicní infekce u slabených jedinců (opportunistické plicní infekce)	183
Plicní atelektáza	185
Fibróza plic a difúzní fibrotizující alveolitida	187
Pneumokoniózy	193
Nekolagenní pneumokoniózy	194
Antrakóza	194
Kolagenní pneumokoniózy	194
Silikóza plic	194
Silikotuberkulóza	196
Smišené silikózy	197
Pneumokonióza uhlíků (antracosilikóza)	197
Bauxitová pneumokonióza	198
Plicní berylióza	198
Silikatózy	198
Azbestóza	198
Talková pneumokonióza	199
Kaolinova pneumokonióza	199
Pneumokonióza ze svařování	199
Tuberkulóza dýchacího ústrojí	200
Klasifikace tuberkulózy dýchacího ústrojí	209
Klasifikace tuberkulózy a jiných mykobakterioz	211
Charakteristika jednotlivých forem tuberkulózy dýchacího ústrojí	212
Primární komplex	212
Tuberkulóza nitrohrudních uzlin	213
Akutní miliární tuberkulóza	214
Subakutní a chronická diseminovaná tuberkulóza	215
Ložisková tuberkulóza plic	216
Infiltrativní tuberkulóza plic	216
Tuberkulózní pneumonie	216
Chronická fibrokavernózní tuberkulóza plic	217
Posttuberkulózní cirhóza plic	217
Exsudativní tuberkulózní pleuritida	218
Organizace boje proti tuberkulóze	229
Mykobakteriozy	230
Sarkoidóza	232
Plicní mykózy	236
Plicní kandidóza	236
Aspergilóza plic	238
Aktinomykóza a nokardióza	239
Parazitární onemocnění plic	240

Toxoplazmóza plic	241
Pneumocystóza	241
Echinokokóza	242
Paragonimóza plic (endemická hemoptýza)	242
Askarióza	242
Nemoci pohrudnice	243
Zánět pohrudnice (pleuritida)	243
Suchý zánět pohrudnice	243
Pleuritis exsudativa	243
Hnisavý zánět pohrudnice (empyém)	246
Hemotorax	247
Chylotorax	248
Nádory pleury	248
Mezoteliom	248
Sekundární (metastatické) nádory pleury	249
Onemocnění mediastina	250
Změna polohy mediastina	251
Záněty mediastina	251
Mediastinitis acuta	251
Mediastinitis chronica (fibrosa)	252
Mediastinální emfyzém	253
Mediastinální adenopatie	253
Nádory mediastina	254
Primární nádory mediastina	254
Neurogenní nádory	254
Thymom	254
Teratodermoid	255
Nepravé nádory mediastina	255
Cysty mediastina	255
Intratorakální štítná žláza (retrosternální struma)	255
Aneurysma aorty	256
Mediastinální lipomatóza	256
Paravertebrální absces	256
Onemocnění bránice	256
Změny postavení bránice	256
Brániční hernie	258
Nádory bránice	259
Vrozené vady dýchacího ústrojí	259
Anomalie trachey, bronchů a plicního parenchymu	260
Tracheobronchomegalie	260
Vrozené stenózy, divertikly trachey a bronchů a anomálie bronchiálního větvění	260
Bronchogenní cysty	260
Bronchiektazie	260
Kongenitální lobární emfyzém	261
Ageneze, aplazie a hypoplazie plic	261
Plicní sekvestrace	262
Změny v počtu laloků a interlobii	262
Vady cévního systému plic	262

Arteriovenózní píštěle	263
Vrozené vady mediastina	263
Vrozené vady bránice	263
Vrozené vady hrudníku	263
Syndrom dechové tísňe u dětí (RDS syndrome)	264
Onemocnění plic z přecitlivělosti	264
Plicní eozinofilie	265
Přecitlivělost na léky	266
Exogenní alergická alveolitida (pneumonitida)	267
Plicní manifestace tzv. kolagenóz	269
Revmatická horečka	270
Revmatoidní artritida	270
Systémový lupus erythematoses	270
Sklerodermie	271
Polymyositis a dermatomyositis	271
Sjögrenův syndrom	271
Imunokomplexové vaskulitidy	271
Polyarteritis nodosa	272
Wegenerova granulomatóza	272
Vzácná onemocnění plic	273
Alveolární proteinóza	273
Alveolární mikrolitiáza	273
Primární (idiopatická) plicní hemosideróza	274
Eozinofilní plicní granulom	274
Amyloidóza	275
Mukoviscidóza (cystická plení fibróza)	275
Plíce a znečištění ovzduší	275
Plíce a kouření	276
Onemocnění srdece (J. Widimský)	279
Základní anatomické poznámky	280
Fyziologické a patofyziologické poznámky	282
Vyšetřovací metody v kardiologii	284
Elektrokardiografie	284
Rentgenové vyšetření	288
Fonokardiografie	291
Záznam flebogramu	293
Polygrafie	294
Zátěžové testy	294
Echokardiografie	298
Intrakardiální elektrogram	303
Holteroovo monitorování	304
Radionuklidové metody	305
Cévkování srdce (katetrizace)	306
Zjišťování minutového srdečního výdeje	308
Angiokardiografie	309
Selektivní koronarografie	309
Plicní arteriografie a plicní scintigrafie	312
Srdeční selhání	313

Kompenzační jevy zvýšené zátěže	320
Srdeční hypertrofie	320
Srdeční dilatace	320
Akutní levostranné srdeční selhání	323
Akutní pravostranné srdeční selhání — cor pulmonale acutum	327
Chronické levostranné srdeční selhání	328
Chronické pravostranné srdeční selhání (městnavá srdeční slabost)	329
Srdeční glykosidy	333
Diuretika	340
Vazodilatancia	342
Nitrity a nitráty	343
Arytmie	348
Mechanismus vzniku arytmii	348
Klasifikace arytmii	350
Poruchy tvorby impulsu	350
Sinusová arytmie	350
Sinusová tachykardie	350
Sinusová bradykardie	351
Respirační sinusová arytmie	352
Nerespirační sinusová arytmie	352
Supraventrikulární arytmie	352
Supraventrikulární (siňové) ektopické stahy	352
Supraventrikulární tachykardie	353
Flutter síní	355
Fibrilace síní	357
Junkční (nodální) extrasystoly	359
Zrychlený junkční rytmus a siňokomorová disociace	360
Paroxysmální fibrilace síní	360
Komorové arytmie	362
Komorové ektopické stahy	362
Komorová tachykardie	365
Komorová fibrilace	368
Poruchy vedení vzruchu	370
Sinoatriální blokáda	370
Sinusová zástava	371
Atrioventrikulární blokáda	371
Atrioventrikulární blokáda 1. stupně	371
Atrioventrikulární blokáda 2. stupně Wenckebachova typu	372
Atrioventrikulární blokáda 2. stupně Mobitzova typu	374
Úplná atrioventrikulární blokáda 3. stupně	375
Raménkové blokády	377
Blokáda pravého Tawarova raménka	377
Blokáda přední větve levého raménka — levý přední hemiblok	379
Blokáda zadní větve levého raménka — levý zadní hemiblok	380
Kompletní blokáda levého Tawarova raménka	382
Blokády na úrovni dvou svazečků (bifascikulární blokády)	384
Kompletní siňokomorová blokáda s širokými komplexy QRS (trifascikulární blokáda)	384
Karotický sinus a arytmie	387

Zrychlení převodu vzruchu ze síně na komory — preexcitace	387
Léčebný výboj	390
Kardiostimulace	392
Náhlá zástava oběhu	401
Antiarytmika	404
Membránová antiarytmika s chinidinovým účinkem	408
Membránová antiarytmika s anestetickým účinkem	413
Betablokátory — betalytika	415
Antiarytmika prodlužující trvání akčního potenciálu	417
Antagonisté kalcia	418
Ischemická choroba srdeční	421
Akutní formy ischemické choroby srdeční	423
Akutní infarkt myokardu	423
První léčebná opatření	437
Nemocniční intenzívní péče	438
Léčba arytmii u akutního infarktu myokardu	440
Léčba srdeční slabosti u nemocných s akutním infarktem myokardu	441
Léčba kardiogenního šoku	443
Antikoagulační a fibrinolytická léčba	444
Rehabilitace	446
Sekundární prevence infarktu myokardu	447
Náhlá smrt	448
Nestabilní angina pectoris	449
Chronické formy ischemické choroby srdeční	451
Angina pectoris, stenokardie	451
Prinzmetalova varianta formy anginy pectoris	453
Medikamentózní léčba	455
Nitrity a nitráty	455
Betablokátory	459
Antagonisté kalcia	460
Srdeční selhání při ischemické chorobě srdeční	461
Ischemická choroba srdeční s dysrytmiami	461
Ischemická choroba srdeční asymptomatická	461
Angina pectoris s normálním nálezem na věnčitých tepnách	462
Chirurgická léčba ischemické choroby srdeční	462
Perkutánní transluminální angioplastika	463
Koronární jednotky	464
Prevence ischemické choroby srdeční	465
Hypercholesterolémie a hyperlipoproteinémie	466
Kouření	468
Hypertenze	470
Obezita	470
Tělesná inaktivita	470
Diabetes mellitus	471
Genetické faktory	471
Stres	471
Hypertenze	472
Měření krevního tlaku	473

Klasifikace hypertenze podle etiologie	474
Esenciální hypertenze (hypertenzní nemoc)	474
Hypertenze a mozkové cévní příhody	483
Hypertenze a ischemická choroba srdeční	483
Sekundární hypertenze	484
Hypertenze vyvolaná orgánovými chorobami	484
Renovaskulární hypertenze	484
Renální hypertenze	485
Koarktace aorty	486
Onemocnění kůry nadledvin	486
Choroby dřeně nadledvin — feochromocytom	487
Hypertenze vyvolaná podáním léků	488
Těhotenská hypertenze	488
Terapie hypertenze	489
Přehled antihypertenzních látek	490
Diuretika	494
Látky působící na sympatický nervový systém	497
Vazodilatační látky	506
Látky selektivně zasahující do renin-angiotenzinového systému	509
Léčba hypertenzních krizí	511
Hypertenze u starších osob	513
Juvenilní hypertenze	513
Pericarditis (zánět osrdečníku)	515
Akutní perikarditida	515
Pericarditis sicca	517
Pericarditis exsudativa	518
Některé typy perikarditid	520
Idiopatická perikarditida	520
Akutní nespecifická (benigní) perikarditida	520
Dresslerův poinfarktový syndrom	521
Tuberkulózní perikarditida	521
Hnisavá perikarditida	521
Uremická perikarditida	522
Pericarditis episthenocardiacia	522
Nádorová perikarditida	522
Perikarditidy u kolagenóz	522
Pericarditis constrictiva	524
Perikardiální cysty a divertikly	525
Nádory srdece	526
Myocarditis (zánět srdečního svalu)	526
Kardiomyopatie	529
Dilatační kardiomyopatie	530
Hypertrofická kardiomyopatie	533
Restrikční kardiomyopatie	535
Endokarditida (zánět srdeční nitroblány)	536
Endocarditis bacterialis acuta	537
Endocarditis bacterialis lenta	540
Získané srdeční vady	544
Chloppenní srdeční vady	544

Mitrální stenóza	544
Mitrální insuficience	551
Prolaps mitrální chlopně	554
Kombinovaná mitrální vada	556
Stenóza aorty	556
Insuficience aorty	560
Trikuspidální stenóza	563
Trikuspidální insuficience	565
Stenóza plicnice	566
Insuficience plicnice	566
Chirurgické léčení chlopenních vad	567
Umělé chlopně	568
Prevence revmatických chlopenních srdečních vad	569
Vrozené srdeční vady	571
Levopravé zkraty	573
Pravolevé zkraty	573
Defekt sínového septa	574
Perzistence ostium secundum	575
Perzistence ostium primum	576
Defekt komorového septa	577
Otevřená tepenná dučej	579
Eisenmengerův syndrom	580
Stenóza plicnice	581
Stenóza plicnice s uzavřeným komorovým septem	581
Fallotova tetralogie	582
Koarktace aorty	585
Koronární pištěle	586
Anomální odstup koronárních tepen	586
Onemocnění aorty	588
Aneurysma aorty	588
Aneurysma hrudní aorty	588
Syndrom aortálního oblouku	589
Aneurysma břišní aorty	590
Aneurysma dissecans aortae	590
Šok	592
Postižení orgánů	594
Monitorování šoku	595
Terapie šoku	596
Hypovolemický šok	598
Kardiogenní šok	602
Periferní forma šoku	607
Septicko-toxický šok	607
Anafylaktický šok	610
Synkopa	611
Vagová synkopa	612
Ortostatická synkopa	612
Kardiální synkopa	612
Akutní plicní embolie	614
Sukcesivní (opětovaná) plicní embolizace	625